

THÁI THUỘNG CẢM ỨNG THIÊN

Tập 52

Chủ giảng: Lão pháp sư Tịnh Không

Địa điểm: Tịnh tông Học hội Singapore

Thời gian: 10/07/1999

Viết dịch: Ban biên dịch Pháp Âm Tuyên Lưu

Chư vị đồng học, chào mọi người! Mấy ngày gần đây, chúng ta đọc đến hai chữ “trung hiếu” ở trong Cảm Ứng Thiên, cũng đã giảng không ít lần. Trong Vựng Biên, đối với hai chữ này cũng đã dùng số trang rất lớn để chú giải, dẫn chứng, đây là có đạo lý. Hai chữ này mọi người đều biết đọc, mọi người đều biết nói, thế nhưng hàm nghĩa đích thực của hai chữ này, người nhận biết cũng không nhiều. Nếu như thật sự sáng tỏ rồi thì họ nhất định có thể làm được; họ không làm được chính là do không nhận thức đối với hai chữ này, hoặc là nhận thức chưa đủ thấu triệt, đây là sự thật. Điều mà người xưa nói, nhất là Phật pháp nói “biết khó, làm dễ”. Hành trung hành hiếu, tận trung tận hiếu không khó, đối với ý nghĩa của hai chữ “trung hiếu” này mà thông đạt, hiểu rõ triệt để thì quả thật là quá khó, quá khó. Ở phần trước tôi đã báo cáo với quý vị rồi, chư Phật Như Lai vì pháp giới chúng sanh mà nói ra vô lượng kinh luận, tổng quy nạp lại cũng chính là hai chữ này. Có thể thấy được hàm nghĩa của hai chữ này thật sự có thể nói là tận hư không, khắp pháp giới, đâu có thể nói hết được! Thế Tôn thuyết pháp 49 năm cũng chẳng qua là nêu ra cương lĩnh cho chúng ta mà thôi, chúng ta cần phải từ trong cương lĩnh này mà thể hội, mà nhận thức, thể hội thêm, rồi sau đó chắc chắn có thể y giáo phụng hành.

Chữ “hiếu” này chính là nhà Phật gọi là toàn thể của tâm tánh, trong kinh Bát-nhã nói là phù hiệu của thật tướng các pháp. Từ chữ này chúng ta có thể thể hội được ý nghĩa mà nó biểu thị: Hết thấy chúng sanh trong hư không pháp giới với mình là một thể. Ai có thể nhận thức được? Ở trong kinh Phật gọi là Pháp thân Đại sĩ. Tại sao họ có thể nhận biết vậy? Bởi vì họ chứng được pháp thân. Thế nào gọi là chứng được pháp thân? Khẳng định hết thấy chúng sanh trong hư không pháp giới là chính mình, sự khẳng định này mới gọi là chứng được pháp thân. Ý nghĩa này, chúng tôi ở phần trước đã báo cáo qua với quý vị rồi. Giữa chúng ta với hết thấy chúng sanh còn có rất nhiều mâu thuẫn, có rất nhiều hiểu lầm, có rất nhiều xung đột đều là do không hiểu rõ chân tướng sự thật. Nếu hiểu rõ chân tướng sự thật thì đâu có những sự việc này? Những sự việc này xảy ra thì

giống như một người bị bệnh vậy, bị bệnh là gì? Nhà Phật thường nói “tứ đại không điều hòa” thì người này bị bệnh. Chúng ta với hết thấy chúng sanh không thể điều hòa thì pháp thân bị bệnh, có thể điều hòa với hết thấy chúng sanh thì pháp thân khỏe mạnh. Thứ làm chướng ngại pháp thân điều hòa là gì? Phật ở trong kinh nói được rất rõ ràng, rất sáng tỏ, là kiến tư phiền não, trần sa phiền não, vô minh phiền não, điều mà chúng tôi ở trong các buổi giảng gọi là “vọng tưởng, phân biệt, chấp trước”, bạn có những thứ này cho nên tứ đại không điều hòa, pháp thân bất hòa.

Vì vậy khởi tâm động niệm, lời nói việc làm đã trái ngược pháp tánh. Pháp tánh chính là tự tánh, tự tánh chính là chân tâm, người thế gian chúng ta gọi là lương tâm, chúng ta trái nghịch với lương thiện, chân thuần rồi. Trái nghịch thì liền tạo tác vô lượng vô biên tội nghiệp, tạo tội nghiệp thì liền chiêu cảm khổ báo luân hồi. Quả báo làm sao hiện tiền? Phật nói rất hay: “Duy thức sở biến”, “tất cả pháp từ tâm tưởng sanh”. Cho nên bạn tư duy thiện thì quả báo sẽ trở thành thiện, hoàn cảnh đời sống của chúng ta sẽ trở thành thiện; bạn có tư tưởng ác thì hoàn cảnh đời sống của bạn sẽ trở thành ác. Hoàn cảnh thuận nghịch, thiện ác mà chúng ta ở không phải do người khác làm chủ tể, mà do chính mình, không liên quan đến người khác, tự mình phải chịu trách nhiệm; không những chịu trách nhiệm với chính mình mà còn phải chịu trách nhiệm với hết thấy chúng sanh. Người đọc sách ở thế gian hiểu được, đọc sách rõ lý; người tu hành học Phật cũng hiểu được. Thế nhưng ngày nay người đọc sách cũng không hiểu, mà người tu hành cũng không hiểu, nguyên nhân này ở chỗ nào? Người đọc sách không có đọc sách thánh hiền, người tu hành thì không hiểu lời giáo huấn của Phật Bồ-tát, tùy thuận theo tập khí phiền não của mình thì đâu có đạo lý không tạo nghiệp cho được?

Phần trước chúng tôi đã giảng qua “hiếu thuận” với quý vị, “thuận” phải nói như thế nào? Cổ đức nói rất hay: là phải thuận pháp tánh, không phải thuận theo nhân tình; phải tùy thuận trí tuệ, không tùy thuận phiền não. Khổng Lão Phu Tử đặc biệt nêu ra vua Thuấn để làm tấm gương cho chúng ta, trong mắt của vua Thuấn không có gì khác với Thiện Tài đồng tử trong kinh Hoa Nghiêm, trong mắt họ nhìn thấy tất cả chúng sanh đều là chư Phật Như Lai. Người ta biết hiếu, nhận thức hiếu, “đều là chư Phật Như Lai”, một chút cũng không giả. Tại sao đều là chư Phật Như Lai vậy? Duy tâm sở hiện; tâm là Như Lai, cái mà Như Lai hiện thì đâu có đạo lý không phải Như Lai? Cổ nhân có thí dụ rất hay: “Dùng vàng làm đồ vật thì mọi vật đều là vàng.” Vậy chúng ta mới hiểu hư không pháp giới y chánh trang nghiêm toàn là tự tánh, toàn là chư Phật Như Lai, chỉ có mỗi mình

ta là phàm phu. Nói hơi thô một chút, tất cả mọi người ở thế gian ai ai cũng là người tốt; không tốt thì chỉ có mỗi mình ta là không tốt, ta làm người làm không tốt. Vua Thuấn thường xuyên phản tỉnh, hằng ngày sửa lỗi, Thiện Tài đồng tử cũng lại như thế, cho nên các ngài có thể ở ngay trong một đời thành đại thánh đại hiền. Trong một đời viên thành vô thượng Bồ-đề, không có gì khác chính là cái nhận biết như vậy mà thôi; hằng ngày phản tỉnh, hằng ngày sửa lỗi, học trung, noi theo trung, tận trung. Trung chính là trung đạo đệ nhất nghĩa, bát chánh đạo, chánh tư duy, chánh ngữ, chánh nghiệp, ý nghĩa của “chánh” đó chính là trung. Trung thì chánh, lệch thì tà, là bất chánh. Dụng tâm thì phải dùng trung, nhà Nho dạy người “thành ý, chánh tâm”, thành ý là hiếu, chánh tâm là trung. Cho nên, con người chỉ có sau khi ý chân thành rồi thì mới biết dùng trung, trung tâm dạy học của Nho và Phật là ở chỗ này.

Thế nhưng chương ngại lớn nhất hiện nay của chúng ta là gì? Phân biệt, chấp trước không buông xuống được, tập khí phiền não quá nặng, máu chốt vẫn là điều mà chúng tôi thường nói là không ham học. Cho nên bạn không có năng lực khắc phục phiền não của bạn, không có năng lực khắc phục tập khí của bạn; nếu bạn thật sự ham học thì bạn nhất định có thể khắc phục được tập khí phiền não của mình. Người khác mắng ta, họ không có đạo lý, ta có lý, người khác mắng ta thì ta phải làm thế nào? Ta chấp tay cung kính lắng nghe, A-di-đà Phật, lắng nghe họ dạy bảo, có tâm nhẫn nại lắng nghe, xem họ có thể mắng ta được mấy giờ? Họ có thể mắng hai giờ, mắng hai mươi giờ hay hai trăm giờ hay không? Họ có thể mắng bao nhiêu thì ta cứ ở đó cung kính nghe bấy nhiêu, chẳng sao cả! Mắng nhưng không mắng lại. Sau khi mắng xong, qua mấy ngày họ sẽ xin bạn thứ lỗi, vậy là điều hòa rồi, vấn đề đã được giải quyết. Họ muốn đánh bạn thì hãy mau nằm xuống để cho họ đánh, tôi nói với bạn, tôi chính là loại người này. Trước đây khi tôi còn trẻ, người ta mắng tôi, tôi rất cung kính, lúc đó chưa có học Phật, đứng ngay ngắn ở nơi đó để nghe họ chỉ dạy, họ mắng được nửa giờ, họ mắng xong rồi, có muốn mắng nữa cũng không mắng được.

Tôi ở trong đoàn thể đó, tôi được đánh giá thành tích đứng đầu, phẩm đức đứng đầu, vì sao được như vậy? Chính những người mắng tôi đã nâng tôi lên, nếu họ không mắng chửi tôi thì cấp trên của chúng tôi đâu biết tôi có tu dưỡng như vậy, tốt như vậy, còn cho tôi đứng đầu. Thành tích đứng đầu đó của tôi là do họ giúp tôi mà có, tôi cảm tạ họ, cảm ơn họ, đây là sự thật. Ba ngày sau thì họ đến sám hối, xin lỗi tôi. Không thể mắng lại, một khi mắng lại thì hai người đều bị khai trừ, đều không cần hai người nữa, cho nên người ta đánh tôi thì tôi nằm dài

ra ở đó để cho họ đánh, sau khi đánh được mấy cái thì tay của họ sẽ không thể đánh tiếp được nữa. Nhất định phải hai người đánh nhau thì mới đánh tiếp được, nếu một người đánh, còn một người không đánh lại thì không thể đánh tiếp được, bên cạnh còn có rất nhiều người nhìn thấy. Phải làm người ham học, phải nghe lời thánh hiền, 53 lần tham học là “trải sự luyện tâm”, nếu bạn không trải qua những sự việc này thì làm sao bạn có thể rèn giũa tập khí của bạn? Làm sao có thể hàng phục phiền não? Đây là biết dùng trung. Ở trong đoạn này nội dung rất phong phú, giới thiệu của chúng tôi cũng chỉ đến đây thôi.

Nội dung bên trong còn nêu ra tiểu bất hiếu và đại bất hiếu, đây là nguyên nhân gì? Nguyên nhân rất nhiều, rất phức tạp, những điều mà chỗ này nêu ra cũng đáng để chúng ta làm tham khảo. Sách Vựng Biên nói tiểu bất hiếu là do thói quen không tốt dưỡng thành, thứ nhất là từ nhỏ được cha mẹ nuông chiều, dưỡng thành một loại cá tính phản nghịch của chúng, việc này không thể nói không có đạo lý. Cha mẹ nuông chiều, muốn gì được nấy, cái gì cũng làm thỏa mãn ý thích của chúng, tương lai có một ngày khi không thể thỏa mãn thì phiền phức liền đến ngay, cho nên con cái phải được dạy dỗ từ nhỏ, từ nhỏ phải biết nuôi dạy ra làm sao. Thế gian “việc bất như ý thường tám, chín phần”, phải để chúng có thể hội, dứt khoát không để chúng ngạo nghễ, hợp lý thì cho chúng, không hợp lý thì nhất định phải hạn chế chúng. Hiện nay người làm cha mẹ biết được đạo lý này cũng không nhiều.

Thứ hai là thói quen. Người xưa thường nói: “Từ nhỏ thành như thiên tánh, thói quen thành tự nhiên”, từ nhỏ phải hình thành thói quen tốt cho chúng. Khi nhỏ thì uốn nắn dễ, nếu đã nhiễm phải thói quen xấu mà muốn chúng sửa trở lại thì quá khó, quá khó. Đây là chỗ sơ suất của chúng ta trong việc dạy bảo trẻ nhỏ, không chú ý dưỡng thành một thói quen tốt từ nhỏ. Tiểu học của nhà Nho biết được đạo lý này, trong Phật pháp, mới xuất gia phải học giới năm năm, đây cũng là bồi dưỡng thói quen tốt. Nhưng mà hiện nay những việc này đều không còn, trong nhà Nho, nhà Phật đều không thấy nữa, tập khí, tật xấu của chúng ta hằng ngày đang tăng trưởng, cho nên niệm Phật, tham thiền, học giáo đều không hiệu quả, lên bục biết giảng kinh, nhưng xuống bục thì vẫn phạm lỗi như cũ. Nguyên nhân gì vậy? Thói quen thành tự nhiên, những tập khí này không dễ khắc phục. Thứ ba là buông thả dục vọng, dục vọng không có chừng mực, không thể biết đủ thường vui; điều thứ ba này cũng có thể nói là không biết đủ. Thứ tư là quên ân, nhớ oán, loại người này làm sao có thể tận hiếu, làm sao có thể hành hiếu? Tiểu bất hiếu có bốn cái nguyên nhân này.

Bốn cái nhân tố này khiến cả đời chúng ta sống trong tội ác nghiêm trọng, trong kinh Địa Tạng nói: “Chúng sanh cõi Diêm-phù-đề khởi tâm động niệm không gì chẳng phải tội”, hay nói cách khác, đời sống của chúng ta là sống ở trong tội báo. Trong xã hội hiện nay, đi đến bất kỳ chỗ nào cũng thấy lòng người hoang mang, trong tâm lý của mọi người đều có linh cảm giống như ngày tận thế sắp đến rồi. Ngày tận thế thì phải sống như thế nào đây? Nhà tôn giáo dạy người sám hối, dạy người phải tin Thượng đế, phải sám hối, phải sửa lỗi. Lời của họ nói không sai nhưng mà hàm nghĩa rất mơ hồ, mơ hồ không rõ ràng, cho nên hiệu quả vẫn không dễ dàng đạt được. Tin Thượng đế, thế nào gọi là Thượng đế? Cách tin như thế nào? Ở phần trước chúng tôi đã giảng qua, thiên tâm chánh trực, vô tư. Do đây có thể biết, chánh trực, vô tư chính là tin Thượng đế. Chúng ta còn có một mảy may tự tư tự lợi thì đó là không tin Thượng đế, bạn không sửa lỗi, bạn không sám hối, vậy tai nạn này đến thì bạn bạn vẫn không thể vượt qua được.

Cho nên nhận thức trung, nhận thức hiếu, có thể học trung, học hiếu, tận trung, tận hiếu thì thế gian này làm gì có tai nạn? Tai nạn liền có thể tiêu trừ, người Trung Quốc thường nói: “Gặp dữ hóa lành, gặp nạn thành tốt”, người nào có thể làm được vậy? Hiếu tử có thể làm được, trung thân có thể làm được, đây là trong lịch sử những công án này quá nhiều. Tại sao trung thân, hiếu tử có thể làm được? Tâm của trung thân, hiếu tử là tâm thuần thiện. Thuần là tâm yêu thương bảo hộ hết thảy chúng sanh, thuần là tâm lợi ích hết thảy chúng sanh, dù cho hoàn cảnh tồi tệ như thế nào thì tự nhiên nó sẽ thay đổi trở lại. Cảnh chuyển theo tâm chính là đạo lý như vậy, tâm chuyển cảnh giới, không phải cảnh giới chuyển tâm, thế nên là có căn cứ lý luận. Chúng ta rõ lý thì sẽ biết cần phải làm như thế nào, sẽ biết cần phải hóa giải tai nạn trước mắt ra làm sao. Một người hiếu rõ rồi, một người nỗ lực đi làm thì tai nạn của người này không còn nữa, mọi người đều hiếu rõ rồi, mọi người đều chịu làm thì tai nạn của cộng nghiệp sẽ không còn nữa. Nạn nước là do tâm tham, tâm tham làm tăng trưởng lũ lụt; sân hận là lửa, núi lửa bùng phát, vũ khí hạt nhân phát nổ, đó đều là thuộc về nạn lửa do tâm sân giận biến hiện ra; ngu si là gió; ngã mạn, bất bình tạo nên động đất; ý niệm như thế nào thì sẽ cảm nghiệp báo như thế ấy. Cho nên, chúng ta chân thật có thể y theo lời dạy của Phật, tu ba gốc thiện là không tham, không sân, không si; xử sự đối người tiếp vật, tôi đã giảng là “lễ nhường, nhẫn nhường, khiêm nhường”, có vậy thì đời sống của chúng ta trải qua mới có ý nghĩa, trải qua mới có giá trị. Đây gọi là học Phật, như vậy mới là trải qua đời sống của Phật Bồ-tát, cho nên nhất định phải quay đầu, quay đầu 180 độ thì chúng ta mới có thể cứu

mình, mới có thể giúp đỡ người khác. Tốt rồi, hôm nay thời gian đã hết, chúng ta giảng đến đây.